

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Bimbó Róbert ügyvéd felperesnek a dr. Sárvári Nóra ügyvéd által képviselt I.rendű alperes és dr. Szentmártoni Gál Attila ügyvéd által képviselt II.rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. november 10. napján kelt 25.G.40.304/2006/11. számú ítélete ellen az I. rendű alperes által 12. sorszám alatt, a II. rendű alperes részéről 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a felperes által az I. és a II. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 500.000 - 500.000 (Ötszázezer-Ötszázezer) forintra felemeli, egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 7.600 (Hétezer-hatszáz) forint, a felperes ugyanezen határidőn belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 12.000 (Tizenkettőezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy az illetékeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt 52.212 (Ötvenkettőezer-kettőszáztizenkettő) forint részilletéket, a felperes 23.458 (Huszonháromezer-négyszázötvennyolc) forint részilletéket fizessen meg felhívásra a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes közbeszerzési eljárás keretében hirdetett pályázatot a ... Általános Iskola tornatermének kivitelezésére. A kiírt pályázat nyertese az I. rendű alperes lett, s a társasággal 2004. szeptember 17-én kötött vállalkozási szerződést a felperes. Az I. rendű alperes 2004. november 4-én a II. rendű alperessel, mint alvállalkozóval kötött szerződést az általános iskola sportcsarnoka acélszerkezetének szerelésére, a tető egyrétegű burkolására, az oldalfalak és falkazetta szerelésére és egyéb munkák elvégzésére. Az alvállalkozási szerződés megkötését megelőzően - 2004. november 3-án - az I. rendű alperes a II. rendű alperesre engedményezte a felperessel szembeni vállalkozói díjkövetelését.

A felperes 2005. április 13-án meghozott önkormányzati határozat alapján elállt az I. rendű alperessel kötött vállalkozási szerződéstől, mert álláspontja szerint az I. rendű alperes a szolgáltatást késedelmesen és rossz minőségben teljesítette. A II. rendű alperes keresetet nyújtott be a Pest Megyei Bírósághoz a jelen per felperesével szemben 16.250.000 forint vállalkozói díj és járulékai megfizetése iránt.

Ilyen előzmények után a felperes arra hivatkozással, hogy az alperesek megsértették a 2003. évi CXXIX. tv. (Kbtv.) 304. §-ának (2) bekezdését, illetve a 340. § (7) bekezdésében írtakat, az elsőfokú bíróság előtt 2006. február 24-én előterjesztett keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az alperesek közötti szerződés a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése szerint semmis, mivel az alvállalkozói szerződés a Kbtv. hivatkozott rendelkezésébe ütközik.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Lényegében arra hivatkoztak, hogy egyrészt jogi érdekeltség hiányában a felperesnek nincs perindítási jogosultsága, másrészt a semmisség megállapításának a Kbtv.-ben előírt jogi alapjai is hiányoznak.

Az elsőfokú bíróság 2006. november 10-én kelt 25.G.40.304/2006/11. számú ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek fejenként 100.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes teljes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli. Nem fogadta el a keresetösségi jog hiányára történt alperesi védekezést; határozatát azzal indokolta, hogy a felperes a keresete benyújtása előtt nem fordult a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz a Kbtv. 350. §-ában írt előírások alapján, amely szerint a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértésére alapított bármely polgári jogi igény érvényesítésének az a feltétele, hogy a jogsértést megállapítsa a döntőbizottság. Álláspontja szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság nem valamely szerződés semmisségét állapítja meg, hanem azt, hogy a támadott szerződés a Közbeszerzési törvény rendelkezéseibe ütközik vagy sem, és a polgári bíróság az, amely ennek alapján a szerződés semmisségét - amennyiben szükséges - megállapítja, és annak

következményeit is levonja. Megállapította, hogy a felperes jogainak megóvása érdekében megállapítási kereset előterjesztésére jogosult volt, mert ellene a jelen per II. rendű alperese a Pest Megyei Bírósághoz keresetet nyújtott be. Az elsőfokú bíróság a felperes pervesztessége folytán (Pp. 78. § (1) bekezdés) az alpereseket megillető ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM r. 3. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján mérlegeléssel állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a képviseleti munkadíjat megállapító rendelkezése ellen az alperesek fellebbezést terjesztettek elő, s az I. rendű alperes az ítélet indokolásának egy részét is támadta.

Az I. rendű alperes fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM r. 3. § (2) bekezdése értelmében, a jogszabályi minimumban állapította meg, mely irreálisan alacsony a felperes keresetében meghatározott 38.706.250 forint pertárgyértékhez, és a kifejtett ügyvédi tevékenységhez képest. Előadta, hogy jogi álláspontját két beadványban részletesen kifejtette, az első fokú eljárásban megtartott két tárgyaláson előadottak és a beadványaiban írtak nagyban hozzájárultak a jogvita elbírálásához. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabály szerinti átlagos mértékű díjtól való eltérést nem indokolta. Minderre tekintettel kérte az első fokú ítélet perköltséget megállapító rendelkezésének oly módon való megváltoztatását, hogy a másodfokú bíróság 1.361.188 forint első fokú perköltség megfizetésére kötelezze a felperest. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását azért támadta, mert álláspontja szerint téves a felperes keresetösségi jogával kapcsolatos bírói álláspont, és ellentétes a BH 2005/358. számon közzétett legfelsőbb bírósági eseti döntésben foglaltakkal. Előadta, hogy ennek azért van jelentősége a jelen jogvitában, mert a felperes a jogi érdekelttségét a per tárgyát tekintve abban jelölte meg, hogy az alperesek által kötött alvállalkozói szerződés semmissége az alperesek közötti engedményezési szerződés semmisségét vonná maga után, mely megalapozatlan jogi álláspont.

A II. rendű alperes kizárólag a javára megállapított 100.000 forint perköltség mértékét sérelmezte. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság által megállapított munkadíj nem elégséges a jogi képviselő munkájának kompenzálására, figyelemmel arra is, hogy a jelen pert megelőzően számtalan egyeztetést folytatott a felperessel, ezért az első fokú perköltség magasabb mértékben történő megállapítását kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének az alperesek fellebbezésével támadott rendelkezéseinek a helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének b) és d) pontjaiban foglaltak alapján a fellebbezéseket tárgyaláson kívül bírálta el.

Az I. rendű alperes fellebbezése a perköltségre nézve részben, a felperes keresetőségi joga kérdésében nem megalapozott.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselő ellátásával felmerült munkadíj összegét a (2)-(6) bekezdésben foglaltak figyelembevételével állapítja meg. A (2) bekezdés a) és b) pontja szerint polgári perben az elsőfokú bírósági eljárásban az ügyvéd munkadíjának a pervesztes felet terhelő összege 10.000.000 forintot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5 %-a, de legalább 10.000 forint, 10.000.000 forint feletti, de 100.000.000 forintot meg nem haladó pertárgyérték esetén az a) pontban meghatározott munkadíj és a 10.000.000 forint feletti összeg 3 %-a, de legalább 100.000 forint.

Ugyanezen jogszabályhely (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy a bíróság a munkadíj megállapítása során a munkadíj összegét indokolt esetben mérsékelje, ha ez nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A perbeli esetben az elsőfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének rendelkezéseire figyelemmel, mérlegeléssel állapította meg a munkadíjat.

A bírósági gyakorlat szerint az ügyvédi munkadíj mértéke mérlegelésének körében figyelembe kell venni az ügy tárgyának szakmai nehézségi fokát, bonyolultságát, ezzel összefüggésben a pertárgy értékét, az elvégzett ügyvédi munka mennyiségi összetevőit, időigényességét. Az adott esetben arra megalapozottan hivatkozott az I. rendű alperes, hogy a pertárgyértékhez és a kifejtett ügyvédi tevékenységhez képest az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíj összegét alacsonyabb összegben állapította meg. Az I. rendű alperes által igényelt perköltség megítélését nem teszi indokolttá azonban az ügy tárgyának nehézségi foka, a tárgyalások és beadványok száma és időigényessége, ezért a Fővárosi Ítéltábla az első fokú eljárásra nézve 500.000 forint ügyvédi munkadíj megállapítását találta arányban állónak a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A Fővárosi Ítéltábla nem fogadta el az I. rendű alperesnek a felperes keresetőségi joga hiányával kapcsolatos okfejtését, megítélése szerint helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, amikor a felperes szerződés semmisségének megállapítására irányuló kereseti kérelmét érdemben elbírálta.

A Pp. 3. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. Ilyen kérelmet - ha törvény eltérően nem rendelkezik - csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő. E rendelkezések értelmében a „vitában érdekelt fél” kifejezés a felperes (perindító fél) és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra az ún. ügybeni legitimációra vonatkozik, amely

abban áll, hogy a keresettel érvényesített jog a felperest az alperessel szemben megilleti.

A perbeli esetben a felperes közbeszerzési eljárásban a ... Általános Iskola tornatermének kivitelezésére nézve pályázatot írt ki. A felperes a Kbtv. - keresetben megjelölt - rendelkezéseinek megsértésére hivatkozással indított keresetet az alperesek ellen az általuk kötött alvállalkozási szerződés érvénytelenségének (semmisségének) megállapítása iránt, ezért a felperest, mint a pályázat kiíróját, a megrendelőt helyesen tekintette az elsőfokú bíróság az ügyben érdekeltnek, így a felperes perindítási jogosultságát el kellett ismerni, figyelemmel arra is, hogy a Legfelsőbb Bíróság I. rendű alperes által hivatkozott eseti döntése (BH 2005/358.) más tényálláson alapul.

A megállapításra irányuló kereseti kérelem előterjesztésének a feltételeit a Pp. 123. §-a tartalmazza, amelynek értelmében a szerződés semmisségének kimondása végett helye van megállapítási keresetnek (BH 1980/302), ezért az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása helyesen tartalmazza, hogy a megállapítási keresetre előírt feltételek az adott esetben fennálltak.

A II. rendű alperesnek az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség magasabb összegben történő megállapítására irányuló fellebbezési kérelme megalapozott. A Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperesre nézve is 500.000 forint értékű ügyvédi munkadíjat talált arányban állónak az első fokú eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és a felperes által az I. és II. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 500.000 - 500.000 forintra felemelte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az I. rendű alperes az elsőfokú bíróság által megítélt 100.000 forint ügyvédi munkadíj 1.361.188 forintra történő felemelését kérte. A Fővárosi Ítéltábla a felperest terhelő perköltség összegét 500.000 forintra felemelte, ehhez képest a pernyertesség és pervesztesség aránya a másodfokú eljárásban 31-69 % az I. rendű alperesre terhesebben. A másodfokú eljárásban az I. rendű alperesre nézve felszámítható ügyvédi munkadíj a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) bekezdése szerint általános forgalmi adót tartalmazó 20.000 forint, amelyből 31 % - 6.200 forint az I. rendű alperest, 69 % - 13.800 forint a felperest illeti meg, a két összeg beszámításával az I. rendű alperes 7.600 forint összegű ügyvédi munkadíjat köteles a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján megfizetni a felperesnek.

A II. rendű alperes fellebbezési kérelme az első fokú perköltség magasabb összegben történő megállapítására irányult, a másodfokú bíróság a 100.000 forint első fokú ügyvédi munkadíjat 500.000 forintra felemelte, így a fellebbezése eredményes lett, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest 12.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére a II. rendű alperes javára, mely költség a II. rendű alperes által lerótt fellebbezési eljárási illetékből és általános forgalmi adót is tartalmazó 5.000 forint ügyvédi munkadíjból (32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdés) tevődik össze.

Az I. rendű alperes illetékfeljegyzési joga folytán az eljárási illetéket nem róttá le, melynek összege a fellebbezési értékét tekintve (1.261.188 forint) 75.671 forint. A másodfokú eljárásban a pernyertesség és pervesztesség aránya az I. rendű alperesre nézve 31-69 %, a felperesre kedvezőbben, így a másodfokú bíróság az I. rendű alperest 52.212 forint részilleték, a felperest pedig 23.458 forint részilleték utólagos megfizetésére kötelezte a Magyar Állam javára.

Budapest, 2007. augusztus 30.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró